

PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. Wojciecha Kilara w Olsztynie

I. Podstawa prawna i dokumenty odniesienia

Podstawy prawne

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, z późn. zm.).
2. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526, z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 820, z późn. zm.), w szczególności art. 26 i art. 84.
4. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 515, z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 110, z późn. zm.).
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1449).
7. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 22 sierpnia 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i placówek artystycznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1193, z późn. zm.).

Dokumenty i materiały uwzględniane przy realizacji programu

1. Statut Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. Wojciecha Kilara w Olsztynie.
2. Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące w szkole.
3. Coroczne rekomendacje wychowawczo-profilaktyczne Centrum Edukacji Artystycznej.
4. Wnioski z ewaluacji programu, corocznej diagnozy potrzeb rozwojowych uczniów, czynników chroniących i czynników ryzyka oraz wnioski wynikające z nadzoru pedagogicznego.

II. Wstęp

Program wychowawczo-profilaktyczny Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. Wojciecha Kilara w Olsztynie stanowi integralny element działalności szkoły i łączy działania wychowawcze, profilaktyczne, opiekuńcze i wspierające proces kształcenia. Jego celem jest tworzenie warunków sprzyjających wszechstronnemu rozwojowi ucznia, z uwzględnieniem specyfiki kształcenia muzycznego, potrzeb rozwojowych dzieci i młodzieży oraz bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i cyfrowego.

Specyfika szkoły muzycznej sprawia, że uczniowie - obok rozwijania wiedzy i umiejętności muzycznych - mierzą się z wyzwaniami związanymi z systematyczną pracą indywidualną, publicznymi występami, oceną artystyczną, treścią, organizacją czasu oraz współdziałaniem w zespołach. Działania szkoły powinny zatem wspierać zarówno rozwój artystyczny, jak i emocjonalny, społeczny oraz psychofizyczny uczniów.

Program opiera się na wartościach: prawdzie, dobru, pięknie, szacunku, odpowiedzialności, solidarności i poszanowaniu godności każdego człowieka. Zakłada partnerską współpracę szkoły z rodzicami oraz aktywny udział całej społeczności szkolnej w tworzeniu bezpiecznego, życzliwego i wymagającego środowiska rozwoju.

Program ma strukturę dwuczęściową. Część teoretyczna określa trwałe założenia, cele i obszary pracy wychowawczo-profilaktycznej szkoły. Część praktyczna jest aktualizowana w każdym roku szkolnym na podstawie corocznej diagnozy i przyjmuje formę harmonogramu działań wychowawczo-profilaktycznych.

III. Charakterystyka szkoły i środowiska

Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Wojciecha Kilara w Olkuszu jest publiczną szkołą artystyczną prowadzącą kształcenie muzyczne w cyklu sześcioletnim i czteroletnim. Szkoła rozwija podstawowe zdolności artystyczne uczniów, przygotowuje ich do świadomego uczestnictwa w kulturze oraz stwarza podstawy do kontynuowania kształcenia muzycznego na kolejnych etapach edukacji.

Patron szkoły - Wojciech Kilar - stanowi ważny punkt odniesienia dla działań artystycznych i wychowawczych. Szkoła pełni również funkcję kulturotwórczą w środowisku lokalnym poprzez koncerty, audycje, konkursy, wydarzenia okolicznościowe oraz współpracę z instytucjami kultury, szkołami i innymi podmiotami wspierającymi edukację artystyczną.

Ze względu na indywidualny charakter znacznej części zajęć szczególne znaczenie ma bezpośrednia relacja nauczyciela z uczniem i jego rodzicami. Nauczyciel przedmiotu głównego pełni istotną rolę w rozpoznawaniu potrzeb ucznia, wspieraniu jego rozwoju oraz wczesnym reagowaniu na trudności edukacyjne, emocjonalne i społeczne.

IV. Misja i wizja szkoły

Misja szkoły

Misją Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. Wojciecha Kilara w Olkuszu jest rozwijanie uzdolnień muzycznych uczniów, przygotowanie ich do świadomego uczestnictwa w kulturze oraz tworzenie podstaw do dalszego kształcenia artystycznego. Muzyka jest przy tym nie tylko przedmiotem nauki, lecz także narzędziem wychowania - uczy wrażliwości, systematyczności, wytrwałości, współpracy i odpowiedzialności.

Szkoła wspiera ucznia w rozwijaniu talentu i osobowości, budowaniu poczucia własnej wartości, samodzielności i odpowiedzialności za własny rozwój, z poszanowaniem jego indywidualnych możliwości, potrzeb i granic.

Wizja szkoły

Szkoła dąży do tego, aby być nowoczesną, bezpieczną i przyjazną placówką artystyczną, w której uczeń:

- rozwija swoje zdolności i zainteresowania muzyczne;
- uczy się świadomie planować własną pracę i odpoczynek;
- zdobywa doświadczenie sceniczne i uczy się radzenia sobie z tremą oraz stresem;
- rozwija umiejętność współpracy, komunikacji i odpowiedzialności za wspólne działania;
- kształtuje postawy społeczne, obywatelskie i patriotyczne;
- poznaje dziedzictwo muzyczne i kulturowe oraz uczy się świadomie uczestniczyć w kulturze;
- korzysta z technologii w sposób bezpieczny, odpowiedzialny i sprzyjający dobrostanowi.

V. Diagnoza potrzeb i zagrożeń

Program jest realizowany z uwzględnieniem wyników corocznej diagnozy potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka występujących w środowisku szkolnym. Diagnoza uwzględnia w szczególności zagrożenia związane z używaniem substancji psychoaktywnych oraz zagrożenia wynikające z korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych i aktywności uczniów w Internecie.

W diagnozie bierze się pod uwagę specyfikę kształcenia artystycznego, w szczególności obciążenie uczniów nauką i ćwiczeniem, stres i treść sceniczną, relacje rówieśnicze, poczucie bezpieczeństwa, dobrostan psychofizyczny, sposób organizacji nauki i odpoczynku, a także potrzeby uczniów wymagających dodatkowego wsparcia.

Diagnoza może być prowadzona z wykorzystaniem ankiet, obserwacji, rozmów, analizy dokumentacji szkolnej, wniosków nauczycieli i kierowników sekcji, wyników nadzoru pedagogicznego, informacji wynikających ze Standardów Ochrony Małoletnich oraz innych źródeł pozwalających na rozpoznanie aktualnej sytuacji szkoły.

Wnioski z diagnozy, wnioski z ewaluacji działań z poprzedniego roku szkolnego oraz aktualne rekomendacje Centrum Edukacji Artystycznej stanowią podstawę opracowania części praktycznej programu - harmonogramu działań wychowawczo-profilaktycznych na dany rok szkolny.

VI. Cele programu

Cele ogólne

1. Rozwój artystyczny i osobisty ucznia

Wspieranie rozwoju uzdolnień, samodzielności, systematyczności, odpowiedzialności i świadomego planowania własnej pracy.

2. Rozwój emocjonalny i społeczny

Rozwijanie umiejętności rozpoznawania i regulowania emocji, radzenia sobie ze stresem i treścią, komunikowania potrzeb oraz współpracy z innymi.

3. Bezpieczeństwo i ochrona małoletnich

Tworzenie środowiska wolnego od przemocy, dyskryminacji i zachowań naruszających godność ucznia oraz kształtowanie umiejętności szukania i udzielania pomocy.

4. Profilaktyka zagrożeń

Przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym, uzależnieniom, cyberprzemocy, nadmiernemu korzystaniu z technologii oraz innym zagrożeniom wpływającym na zdrowie i rozwój ucznia.

5. Promocja zdrowia i dobrostanu

Kształtowanie nawyków sprzyjających równowadze między nauką, ćwiczeniem, odpoczynkiem i regeneracją oraz dbałości o zdrowie fizyczne i psychiczne.

6. Kształtowanie postaw społecznych, patriotycznych i obywatelskich

Rozwijanie szacunku dla innych, odpowiedzialności za wspólnotę, znajomości dziedzictwa kulturowego oraz gotowości do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym.

7. Współpraca z rodzicami

Wzmocnianie partnerskiej współpracy szkoły i rodziny w zakresie wspierania rozwoju, bezpieczeństwa i dobrostanu ucznia.

Cele szczegółowe

- rozwijanie wrażliwości artystycznej i estetycznej uczniów;
- kształtowanie poczucia własnej wartości, odpowiedzialności, samodzielności i wytrwałości;
- rozwijanie kompetencji społecznych: współpracy, komunikacji, empatii i szacunku;
- wspieranie umiejętności planowania samodzielnej pracy, ćwiczenia i odpoczynku;
- przygotowanie uczniów do radzenia sobie ze stresem, treścią sceniczną i sytuacją oceny;
- wzmocnianie odporności psychicznej i umiejętności korzystania ze wsparcia;
- przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej, cyberprzemocy, wykluczeniu i zachowaniom dyskryminującym;
- kształtowanie odpowiedzialnego i bezpiecznego korzystania z Internetu, mediów społecznościowych i urządzeń cyfrowych;
- profilaktyka używania substancji psychoaktywnych oraz innych zachowań ryzykownych i uzależnień;
- promowanie zdrowych nawyków i dbałości o dobrostan psychofizyczny;
- budowanie szacunku dla tradycji narodowej, regionalnej, szkolnej i dziedzictwa muzycznego;

- wspieranie współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym;
- systematyczne wdrażanie i wzmacnianie zasad wynikających ze Standardów Ochrony Małoletnich.

VII. Obszary działań i formy realizacji

1. Wspieranie procesu uczenia się i rozwoju artystycznego

Działania służące rozwijaniu umiejętności planowania pracy, samodzielnego ćwiczenia, wyznaczania celów, organizacji czasu, korzystania z informacji zwrotnej oraz zachowania równowagi między wysiłkiem i odpoczynkiem.

2. Rozwój emocjonalny i radzenie sobie z treścią

Działania wspierające rozpoznawanie i regulowanie emocji, przygotowanie do występów, budowanie odporności psychicznej, konstruktywne reagowanie na niepowodzenia oraz poszukiwanie pomocy w sytuacji trudności lub kryzysu.

3. Relacje społeczne i bezpieczeństwo

Działania wzmocniające kulturę wzajemnego szacunku, komunikację, współpracę, reagowanie na przemoc, wykluczenie i krzywdzenie oraz znajomość zasad ochrony małoletnich.

4. Cyberbezpieczeństwo i higiena cyfrowa

Działania dotyczące ochrony prywatności, cyberprzemocy, bezpiecznej komunikacji, krytycznego korzystania z treści cyfrowych, ograniczania rozpraszaczy oraz przeciwdziałania nadmiernemu korzystaniu z Internetu, gier i urządzeń cyfrowych.

5. Profilaktyka zachowań ryzykownych i uzależnień

Działania dostosowane do wieku uczniów, dotyczące substancji psychoaktywnych, zachowań ryzykownych, presji rówieśniczej, umiejętności odmawiania oraz korzystania ze wsparcia osób dorosłych i specjalistów.

6. Promocja zdrowia i dobrostanu

Działania wspierające prawidłowe nawyki związane ze snem, odpoczynkiem, aktywnością fizyczną, ochroną słuchu, higieną pracy muzyka i dbałością o kondycję psychofizyczną.

7. Rozwój społeczny, obywatelski, patriotyczny i kulturowy

Koncerty, wydarzenia szkolne i środowiskowe, działania zespołowe, wolontariackie i artystyczne rozwijające poczucie przynależności, odpowiedzialność za wspólnotę oraz szacunek dla dziedzictwa kulturowego.

8. Współpraca z rodzicami i środowiskiem

Bieżąca wymiana informacji, konsultacje, działania edukacyjne dla rodziców oraz - odpowiednio do zdiagnozowanych potrzeb - współpraca ze specjalistami, instytucjami i podmiotami wspierającymi działalność wychowawczą, profilaktyczną i opiekuńczą szkoły.

Szczegółowe zadania, formy realizacji, terminy, grupy odbiorców i osoby odpowiedzialne określa coroczny harmonogram działań wychowawczo-profilaktycznych.

VIII. Powinności wychowawcze i zakres odpowiedzialności

Dyrektor szkoły

- koordynuje i nadzoruje realizację programu oraz stwarza warunki organizacyjne do podejmowania działań wychowawczych i profilaktycznych;
- organizuje przeprowadzenie corocznej diagnozy potrzeb i zagrożeń oraz wykorzystanie jej wyników w planowaniu pracy szkoły;
- zapewnia współpracę organów szkoły oraz wspiera nauczycieli i pracowników w reagowaniu na sytuacje wymagające interwencji;
- czuwa nad realizacją Standardów Ochrony Małoletnich i innych procedur związanych z bezpieczeństwem uczniów.

Nauczyciele

- tworzą atmosferę szacunku, bezpieczeństwa i współpracy;
- wspierają rozwój artystyczny i osobisty ucznia poprzez adekwatne wymagania, pozytywne motywowanie i konstruktywną informację zwrotną;
- rozpoznają potrzeby i trudności uczniów oraz reagują na sygnały zagrożenia zgodnie z obowiązującymi procedurami;
- współpracują z rodzicami, dyrektorem i innymi nauczycielami;
- realizują działania wychowawcze i profilaktyczne wynikające z programu i corocznego harmonogramu.

Pracownicy niepedagogiczni

- współtworzą bezpieczne i życzliwe środowisko szkoły;
- reagują na dostrzeżone sytuacje zagrażające bezpieczeństwu lub dobru ucznia i przekazują informacje właściwym osobom;
- stosują zasady i procedury obowiązujące w szkole, w szczególności Standardy Ochrony Małoletnich.

Rodzice

- współpracują ze szkołą w procesie wychowania i profilaktyki;
- przekazują informacje istotne dla bezpieczeństwa, funkcjonowania i rozwoju ucznia;
- wspierają dziecko w organizacji nauki, odpoczynku, rozwoju emocjonalnym i artystycznym.

Uczniowie i Samorząd Uczniowski

- współtworzą atmosferę życzliwości, szacunku i bezpieczeństwa;
- uczestniczą w działaniach wychowawczo-profilaktycznych i zgłaszają potrzeby oraz problemy dotyczące społeczności uczniowskiej;
- podejmują, w granicach swoich możliwości, inicjatywy rozwijające współpracę, odpowiedzialność i aktywność społeczną.

IX. Sylwetka absolwenta

Absolwent Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. Wojciecha Kilara w Olkuszu jest przygotowany do dalszego rozwoju muzycznego i świadomego uczestnictwa w kulturze. Rozumie znaczenie systematycznej pracy, potrafi współpracować z innymi oraz dba o własny rozwój, bezpieczeństwo i dobrostan.

Absolwent w szczególności:

- posiada umiejętności muzyczne właściwe dla ukończonego etapu kształcenia;
- jest wrażliwy artystycznie i otwarty na kulturę;
- potrafi planować własną pracę, wyznaczać cele i oceniać swoje postępy;
- zna sposoby radzenia sobie z treścią, stresem i niepowodzeniem;
- potrafi współpracować, komunikować się z szacunkiem i brać odpowiedzialność za wspólne działania;
- zna zasady bezpiecznego i odpowiedzialnego korzystania z technologii cyfrowych;
- szanuje godność, prawa, poglądy i granice innych osób;
- zna podstawowe zasady dbania o zdrowie fizyczne i psychiczne oraz wie, gdzie szukać pomocy;
- zna i szanuje dziedzictwo narodowe, regionalne i kulturowe;
- jest przygotowany do dalszego kształcenia i świadomego uczestnictwa w życiu społecznym i artystycznym.

X. Ewaluacja i monitoring

Realizacja programu podlega systematycznemu monitorowaniu i corocznej ewaluacji. Celem ewaluacji jest ocena adekwatności i skuteczności podejmowanych działań oraz wskazanie obszarów wymagających kontynuacji, zmiany lub wzmocnienia w kolejnym roku szkolnym.

W ewaluacji można wykorzystywać w szczególności:

- ankiety skierowane do uczniów, rodziców, nauczycieli lub innych pracowników szkoły;
- obserwacje i rozmowy;
- analizę zdarzeń, interwencji i informacji wynikających ze Standardów Ochrony Małoletnich;
- wnioski nauczycieli, kierowników sekcji i zespołów zadaniowych;
- wnioski z nadzoru pedagogicznego oraz realizacji corocznego harmonogramu.

Część praktyczna programu na dany rok szkolny określa plan ewaluacji, w tym jej termin, wykorzystywane narzędzia oraz osoby odpowiedzialne. Wnioski z ewaluacji stanowią jeden z punktów wyjścia do corocznej diagnozy i opracowania harmonogramu na kolejny rok szkolny.

XI. Postanowienia końcowe

1. Program wychowawczo-profilaktyczny składa się z części teoretycznej (trwałej), zawartej w niniejszym dokumencie, oraz części praktycznej (zmiennej), opracowywanej na każdy rok szkolny w formie harmonogramu działań wychowawczo-profilaktycznych.
2. Część praktyczna programu jest opracowywana na podstawie wyników corocznej diagnozy potrzeb rozwojowych uczniów, czynników chroniących i czynników ryzyka, wniosków z ewaluacji działań z poprzedniego roku szkolnego oraz aktualnych rekomendacji Centrum Edukacji Artystycznej.
3. Program wychowawczo-profilaktyczny obowiązujący w danym roku szkolnym, obejmujący część teoretyczną i aktualną część praktyczną, uchwała Rada Rodziców w porozumieniu z Radą Pedagogiczną, zgodnie z przepisami ustawy - Prawo oświatowe.
4. Zmiany w części teoretycznej programu oraz przyjęcie zaktualizowanej części praktycznej następują z zachowaniem trybu właściwego dla uchwalenia programu wychowawczo-profilaktycznego.
5. Program jest realizowany przez społeczność szkolną zgodnie z zakresem kompetencji i odpowiedzialności poszczególnych osób oraz z uwzględnieniem aktualnych potrzeb uczniów i warunków organizacyjnych szkoły.